

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Dato
2. maj 2023

Forslag til gennemførelsesretsakt, der fastsætter KPI'er til at måle fremskridt mod de digitale mål etableret af artikel 4(1) af afgørelse til etablering af 2030 programmet for "Vejen mod det digitale årti" (2022/2481).

KOM-dokument foreligger uden nummer (komitologiregistret).

Nyt notat.

1. Resumé

Som led i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om etablering af 2030 politikprogrammet: "Vejen mod det digitale årti" har Kommissionen fremlagt et forslag til gennemførelsesretsakt, som fastsætter centrale resultatindikatorer (KPI'er) for 2030-målene i politikprogrammet (komitésag). KPI'erne vil indgå som målepunkt i Kommissionens årlige rapport om status over det digitale årti. Såfremt Kommissionen vurderer at der er væsentlige mangler og utilstrækkeligheder i medlemsstaterne vil Kommissionen give anbefalinger til nationale politikker, foranstaltninger eller tiltag til at nå de digitale mål. Kommissionens anbefalinger er ikke juridisk bindende. Forslaget ventes ikke i sig selv af medføre statsfinansielle, erhvervsmæssige eller samfundsøkonomiske konsekvenser eller ændring af beskyttelsesniveauet.

Forslaget er sat til afstemning på et møde i Medlemsstatsudvalget for det Digitale Årti den 2. maj 2023, og retsaktens bestemmelser forventes at finde anvendelse i 2023.

Regeringen støtter ambitionen om at fastlægge en fælles vision og strategisk retning, der kan understøtte EU's digitale omstilling. Regeringen støtter op om fælles europæiske målsætninger, men lægger vægt på, at der tages hensyn til medlemslandenes forskelligheder, således at der er fleksibilitet i indfrielsen af målsætningerne. Regeringen lægger vægt på en ambitiøs digital dagsorden, hvor etisk, ansvarlig og sikker digitalisering går hånd i hånd med digital vækst, og hvor en klimaneutral og cirkulær økonomi understøttes.

Regeringen finder det vigtigt på, at de konkrete KPI'er i gennemførelsesretsakten er resultatbaserede, fremtidssikre og tilvejebringer et datagrundlag, så medlemsstaterne kan skabe reel værdi for borgere og virksomheder. Hertil finder regeringen det vigtigt, at KPI'erne afspejler de fælles fastsatte digitale mål i politikprogrammet for det digitale årti, herunder særligt KPI'erne for 5G-udrulning og adgang til e-identifikationstjenester, samt at KPI'erne giver nationalt råderum til at indrette egne digitaliseringsindsatser efter nationale forhold.

Regeringen agter at stemme imod forslaget.

2. Baggrund

Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481 af 14. december 2022 om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030 ('det digitale politikprogram'), fremsætter en fælles europæisk vision for digital omstilling, herunder 14 digitale mål, som skal indfries mod 2030, en fælles samarbejdsmekanisme mellem Kommissionen og medlemsstaterne samt etableringen af digitale flerlandeprojekter på tværs af EU.

Med hjemmel i det digitale politikprogram fremsætter Kommissionen en række gennemførelsesretsakter der skal understøtte implementeringen af den fælles vision. Kommissionen har d. 21. april fremsat forslag til gennemførelsesretsakt om KPI'er til måling af de digitale mål fastsættes i gennemførelsesretsakter. KPI'erne vil indgå som målepunkt i Kommissionens årlige rapport om status over det digitale årti. Så frem Kommissionen vurderer, at der er væsentlige mangler og utilstrækkeligheder i medlemsstaterne vil Kommissionen give anbefalinger til nationale politikker, foranstaltninger eller tiltag til at nå de digitale mål. Kommissionens anbefalinger er ikke juridisk bindende.

KPI'erne skal derfor bidrage til monitoreringen af medlemslandes udvikling på de digitale mål fastsat i det digitale politikprograms artikel 4, stk. 1 og indeholder følgende mål:

- 1) en befolkning med gode digitale færdigheder og højtuddannede fagfolk på det digitale område med henblik på at opnå en ligelig kønsfordeling, hvor:
 - a) mindst 80 % af befolkningen i alderen 16-74 år har mindst grundlæggende digitale færdigheder
 - b) mindst 20 millioner IKT-specialister er ansat i Unionen, idet kvinders adgang til dette område fremmes og antallet af IKT-uddannede øges
- 2) sikre, modstandsdygtige, velfungerende og bæredygtige digitale infrastrukturer, hvor:
 - a) alle slutbrugere på et fast sted er forbundet til et gigabitnetværk frem til nettermineringspunktet, og alle befolkede områder er dækket af næste generation af trådløse højhastighedsnet med en ydeevne, der mindst svarer til 5G, i overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet
 - b) produktionen i overensstemmelse med EU-retten om miljømæssig bæredygtighed af avancerede halvledere i Unionen udgør mindst 20 % af verdensproduktionen i værdi
 - c) mindst 10 000 klimaneutrale meget sikre edgeknudepunkter anvendes i Unionen, idet de er distribueret på en måde, der sikrer adgang til datatjenester med lav latenstid (dvs. få millisekunder), uanset hvor virksomhederne befinder sig
 - d) Unionen senest i 2025 har sin første computer med kvanteacceleration, der kan bane vejen for, at Unionen kan være på forkant med udviklingen med hensyn til kvantekapacitet senest i 2030
- 3) digital omstilling af virksomheder, hvor:
 - a) mindst 75 % af EU-virksomheder har taget én eller flere af følgende i brug i overensstemmelse med deres forretningsaktiviteter:

- i) cloud computing-tjenester
 - ii) big data
 - iii) kunstig intelligens
- b) mere end 90 % af SMV'er i Unionen når mindst op på et grundlæggende niveau af digital intensitet
- c) Unionen letter dens innovative vækstvirksomheders vækst og forbedrer deres adgang til finansiering, hvilket vil føre til mindst en fordobling af antallet af enhjørninger
- 4) digitalisering af offentlige tjenester, hvor:
- a) der er 100 % tilgængeligt onlinebud af alle centrale offentlige tjenester og, hvor det er relevant, det er muligt for borgere og virksomheder i Unionen at interagere online med offentlige forvaltninger
 - b) 100 % af unionsborgere har adgang til deres elektroniske patientjournaler)
 - c) 100 % af unionsborgere har adgang til et sikkert elektronisk identifikationsmiddel (eID), som er anerkendt i hele Unionen, og som giver dem fuld kontrol over identitetstransaktioner og delte personoplysninger.

Derudover kan der gennem det digitale politikprogram blive etableret europæiske digitale infrastrukturkonsortier (EDIC'er) via gennemførelsesretsakter. EDIC'er har til formål at implementere storstilede digitale flerlandeprojekter.

Forslaget er sat til afstemning på et møde i Medlemsstatsudvalget for det Digitale Årti den 2. maj 2023. Gennemførelsesretsakter udstedt med ophav i det digitale politikprogram skal følge undersøgelsesproceduren fastlagt i artikel 5 om undersøgelsesprocedurer i forordning (EU) nr. 182/2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget.

Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen inden for to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

3. Formål og indhold

Forslaget til gennemførelsesretsakten indeholder KPI'er, som operationaliserer de digitale mål og skal bidrage til, at Kommissionen effektivt kan følge med i medlemsstaternes digitale udvikling mod 2030. KPI'erne har til formål at reflektere de bedst mulige målemetoder til at måle de digitale mål, og vil kontinuerligt være genstand for forbedringer, hvor især konnektivitet og bæredygtighed fremhæves som områder der stadig bedre skal operationaliseres. Derfor vil KPI'erne også løbende skulle justeres og ændres med hensyn til den teknologiske og socioøkonomiske udvikling.

Derfor vil der i første omgang blive indført 16 KPI'er, her kort gengivet:

1. Andelen af 16-74-årige (opdelt i køn) med "basale eller "over basale" digitale færdigheder i hver af følgende fem dimensioner: informations- og datafærdigheder, kommunikation, problemløsning, indholdsproduktion og sikkerhedsevner¹.
2. Andelen af 15-74-årige, som er ansat som specialister inden for informations- og kommunikationsteknologier (IKT).
3. Gigabitkonnektivitet - Procentdelen af husholdninger, som dækkes af "Very High Capacity Networks" (VHCN)².
4. 5G-dækning, målt som andelen af beboede områder dækket af mindst ét 5G-netværk på 3,4-3,8 GHz-frekvensen. I de første to år vil dækningen desuden blive målt via områder, som dækkes af mindst ét 5G-netværk på hvilken som helst frekvens.
5. Indtægter, som skabes i halvlederaktiviteter i EU (f.eks. mikrochips) – på tværs af alle led i værdikæden – disse holdes op mod den globale værdi af halvledermarkedet.
6. "Edge nodes" – antallet af computernoder med forsinkelse på mindre end 20 millisekunder (individuelle servere eller andre ressourcer, som anvendes i en "edge computing"-infrastruktur)³.
7. Antallet af unikke systemer og tjenester baseret på kvantecomputere, samt rapportering ang. europæiske tekniske førerpositioner og europæisk aftryk på kvanteteknologier.
8. Cloud computing – andelen af virksomheder, som anvender cloudtjenester til mindst ét af følgende: finans- eller bogføringsapplikationer, planlægning af virksomhedens ressourcer, softwareapplikationer, håndtering af kunderelationer, sikkerhedssoftwareapplikationer, lagring af virksomhedens database og at udbyde et lagret miljø for udvikling, test eller udrulning af applikationer.
9. Big data – andelen af virksomheder, som analyserer "big data" fra hvilken som helst datakilde (interne eller eksterne dataanalyser).
10. Kunstig intelligens – andelen virksomheder, som anvender mindst én teknologi baseret på kunstig intelligens.
11. SMV'er med mindst et "basalt" niveau af "digital intensitet" – altså virksomheder, som anvender mindst 4 af 12 udvalgte digitale teknologiindikatorer⁴.
12. Mængden af "enhjørningvirksomheder" i EU - en virksomhed stiftet efter 1990 med en indledende børsnoteringsværdi på over 1 milliard dollars eller en virksomhed som er blevet værdisat til mere end 1 milliard dollars i sin seneste private finansieringsrunde.

¹ Europa-Kommissionens "Digital Competence Framework" (2022): [DigComp Framework \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/digital-competence-framework/)

² VHCN angiver netværk, som dækkes af fiberkabler frem til fordelingspunktet (f.eks. en router) eller teknologier, der kan levere en lignende ydelse i spidsbelastningsperioder.

³ F.eks. et mindre datacenter, som ikke er centraliseret, men placeret tættere på de tiltænkte brugere.

⁴ Eurostat: "European Union survey on ICT usage and e-commerce in enterprises", https://circabc.europa.eu/ui/group/89577311-0f9b-4fc0-b8c2-2aaa7d3ccb91/library/b44e7e01-e75e-4ab5-be1c-dae7a1d80ef2?p=1&n=-1&sort=name_DESC

13. Online udbud af "offentlige nøgletjenester" for borgere, hvor administrative processer skal kunne foregå fuldt ud digitalt. Dette gælder som flytning, transport, procedurer for mindre retskrav, familie, karriere, studier og sundhed.
14. Online udbud af "offentlige nøgletjenester" for virksomheder, altså at de administrative processer for at starte en virksomhed og føre forretningen i det daglige skal kunne foregå fuldt ud digitalt.
15. Adgang til digitale sundhedsjournaler, målt ved a) eksistensen af et nationalt system, hvor borgere kan tilgå sine sundhedsdata digitalt og b) andelen af borgere, der har evnen til at indhente eller anvende et minimum af egne sundhedsrelaterede data i private offentlige eller private sundhedsjournalssystemer.
16. Adgang til e-identifikationstjenester, som måles via antallet af medlemsstater, der har udstedt en "wallet"-løsning som del af forslaget til revisionen eIDAS-forordning. I de første to år vil målet dog blive målt som antallet af medlemsstater der har notificeret et nationalt eID som en del af eIDAS-forordningen.

Gennemførelsesretsakten træder i kraft på den tyvende dag efter offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ikke relevant.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Der er ikke nogen direkte afledte statsfinansielle konsekvenser ved gennemførelsesretsakten. Indirekte vil der potentielt være en række statsfinansielle omkostninger forbundet med indfrielsen af de digitale mål sat i det digitale politikprogram, herunder særlig målene for konnektivitet og offentlig digitalisering. Afhængigt af de endelige KPI'er for, hvordan disse mål skal måles, kan der være større eller mindre indirekte afledte statsfinansielle konsekvenser for Danmark. De nærmere statsfinansielle konsekvenser vil blive undersøgt i udarbejdelsen af den nationale køreplan for Danmarks bidrag til det digitale årti.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter holdes inden for eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1

Samfundsøkonomiske konsekvenser

De afledte effekter af Kommissionen og medlemslandenes indfrielse af 2030-målsætningerne vurderes grundlæggende positive i form af en bedre uddannet arbejdsstyrke, en veludbygget digital infrastruktur samt øget digitalisering af erhvervsliv og den offentlige sektor. Dette vil skabe værdi for såvel danske virksomheder som borgere, der er vant til at benytte digitale tjenester.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget til gennemførelsesretsakt har i sig selv har ikke nogen direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser. Medlemmernes tiltag for at leve op til målene, som KPI'erne måler – herunder flerlandeprojekter – kan resultere i større investeringer i digital teknologi på tværs af EU, hvilket kan øge konkurrenceevnen.

Det bemærkes, at målsætningernes indfrielse kan føre til både byrder og lettelser for danske virksomheder. Eksempelvis kan målsætningerne vedrørende virksomheders digitale parathed medføre omstillingsomkostninger i takt med at disse øger digitaliseringsgraden. Derimod forventes det, at målsætningerne vedrørende digitalisering af offentlige tjenester vil kunne føre til lettelser for danske virksomheder, idet en bedre og mere digitaliseret offentlig forvaltning vil mindste virksomheders byrder i efterlevelsen af regulering.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

8. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål og EU-specialudvalget for klima, energi og forsyning med frist for bemærkninger den 1. maj 2023.

Der er indkommet høringssvar fra Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Forsikring & Pension og Landbrug & Fødevarer.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) bemærker ift. KPI'en for kunstig intelligens (se s. 4 i dette notat), at introduktionen af ChatGPT har medført sporadisk brug for mange firmaer, f.eks. i forbindelse med at skrive jobannoncer. I dette tilfælde vil virksomheden skulle svare "ja". FI finder det mere relevant at undersøge om AI bruges som en integreret del i den ydelse, service eller til udformning af det produkt virksomheden leverer.

Forsikring & Pension (P&F) er overordnet enige i Kommissionens valg af KPI'er for programmet, og ser særligt KPI nr. 15 ('Access to e-health records') som meget væsentligt i lyset af den digitalisering, som foregår på sundhedsområdet.

F&P så dog gerne, at Kommissionen er endnu mere ambitiøs på området. Udgangspunktet for digitaliseringsindsatsen på sundhedsområdet bør ifølge F&P altid være, at patienterne ejer deres egne data – ikke myndighederne. Derfor ser F&P et behov for, at KPI 15 udvides, så det afspejler en målsætning om, at medlemsstaterne skal implementere digitale løsninger, der

giver patienterne mulighed for, med samtykke, at dele deres egne sundhedsdata med tredje-partner på en smidig, sikker og tryk måde.

F & P bemærker, at manglen på digital sammenhæng mellem det offentlige og den private sektor koster patienterne tid og besvær og øger risikoen for, at deres sundhedsdata kommer til uvedkommendes kendskab. Det gælder særligt i situationer, hvor patienterne i forvejen står i en svær situation fx i forbindelse med alvorlig sygdom og fx skal sende nødvendige journaloplysninger til deres forsikrings- eller pensions-selskab med henblik på udbetaling af erstatning.

Samlet set vil en bedre digital sammenhæng mellem den offentlige og den private sektor ifølge F&P både kunne forbedre brugeroplevelsen for patienterne og sikre effektive ressourcebesparende sags gange på begge sider af bordet.

Landbrug & Fødevarer (L&F) bemærker, at man kan bakke op om initiativet. L&F noterer sig, at indsamlingen af virksomhedsdata baserer sig på eksisterende indsamlinger via Eurostat. Dertil er det for L&F vigtigt, at der ikke påvirkes unødige udgifter til dataopsamling og dokumentation. L&F kan bakke om fastlæggelse af KPI'er, som bl.a. kan fremme udbredelsen af digital infrastruktur i landdistrikterne.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Europa-Kommissionen har fremlagt et ønske om at få vedtaget gennemførselsretsakten før juni 2023, således at den første rapport om status for det digitale årti vil kunne blive præsenteret ved den årlige konference 'Digital Assembly' i forlængelse af det uformelle telerådsmøde d. 15. juni i Stockholm. Det har givet et pres på forhandlingerne, og affødt en række ønsker fra medlemsstaterne om mere gennemsigtighed med processen.

I forhold til indholdet er der overordnet enighed om de fleste KPI'er på nær KPI'erne for 5G-dækning, hvor der er bred enighed blandt medlemsstaterne om, at KPI'erne ikke skal indeholde beskrivelser af specifikke frekvensbånd i forhold til 5G-dækning (3,4-3,8 GHz), som værende det eneste medlemsstaterne bliver målt på - og dermed skaber et pres for at omstille medlemsstaternes nationale 5G-infrastrukturer til disse bånd. Det samme gælder ift. KPI'en om digitale ID-løsninger, hvor en gruppe af lande ligeledes ser kritisk på, at KPI'en ikke måler borgeres adgang til et digitalt ID, men i stedet kredser om "wallet"-løsninger som endnu er genstand for forhandling i forslaget til revision af eIDAS forordningen.

Der er derfor en fælles forståelse blandt medlemsstaterne om, at gennemførselsretsakten skal holde sig tættere til de definitioner der er sat i det digitale politikprogram, og at den holdes inde for det mandat der allerede er blevet givet af Europa-Parlamentet og rådet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen mener, at digitaliseringen skal tjene samfundets interesser og bidrage til at adressere dets udfordringer, mens etisk, ansvarlig og sikker digitalisering skal gå hånd i hånd med digital

vækst, og understøtte en klimaneutral og cirkulær økonomi. Regeringen arbejder for, at den digitale økonomi og det digitale samfund i Europa generelt kendetegnes ved et højt niveau af tillid og tryghed, samt en stærk digital konkurrenceevne baseret på innovationsfremmende og teknologineutrale rammevilkår uden unødige byrder og barrierer.

Regeringen støtter den overordnede ambition i det digitale politikprogram om et digitalt suverænt Europa, der er selvbestemmende og åbent. Regeringen lægger vægt på, at digital suverænitæt ikke handler om unødigt at skærme Danmark eller EU fra omverdenen, men om at styrke vores egen kapacitet til at udvikle teknologi og digitale løsninger samt sikre, at vores sikkerhed og værdier er fundamentet for den digitale fremtid.

Regeringen bakker op om etableringen af KPI'er som led i det digitale politikprogram for at sikre, at medlemsstater har et grundigt grundlag at basere sine tiltag for at leve op til 2030-målsætningerne og evt. sætte højere ambitioner for den nationale digitalisering. Regeringen finder det vigtigt på, at de konkrete KPI'er i gennemførelsesretsakten er resultatbaserede, fremtidssikre og tilvejebringer et datagrundlag, så medlemsstaterne kan skabe reel værdi for borgere og virksomheder. Her kan der med fordel bygges på eksisterende rammer og processer, herunder det europæiske semester og DESI-indekset.

Regeringen finder det vigtigt, at KPI'erne understøtter et nationalt politisk råderum samt fleksibilitet, hvad angår den konkrete indfrielse af målsætningerne i det digitale politikprogram, herunder at der tages hensyn til medlemsstaternes forskellige digitale udgangspunkter, markedshensyn, muligheder for at specialisere sig samt muligheder for at fastsætte mere ambitiøse nationale målsætninger. Regeringen finder det i den sammenhæng afgørende, at særligt KPI'en for 5G-udrulning ikke tilskynde til en bestemt konfiguration af 5G-udrulning ift. f.eks. hvilke frekvenser, som medlemsstaternes udrulning måles op imod, som det fremgår i det nuværende forslag. Dette kan skabe ulemper for medlemsstater, der har indrettet sig anderledes for at tilgodese egen infrastruktur og markedsønsker. Dertil står det ikke klart, hvilken fordel der findes ved at måle på de udvalgte frekvenser (3,4-3,8 GHz).

Regeringen finder en pålidelig og robust offentlig digital forvaltning vigtig, og støtter målsætningen om at løfte niveauet for dette i medlemslandene. Regeringen understreger, at man bør fastlægge et passende niveau for, hvilke centrale offentlige tjenester skal stilles til rådighed. Dertil bør KPI'en, for det digitale mål om digitale ID-løsninger udbredes til at omfatte nationale e-identifikationsløsninger, da en "wallet"-løsning ikke én til én kan sidestilles med et eID, da "wallet"-løsninger er designet til at kunne indeholde yderligere informationer udover en borgers eller virksomheds digitale ID-løsning.

Regeringen mener tillige, at der skal tages højde for de store statsfinansielle omkostninger, som digitalt udviklede medlemslande kan møde, når eksisterende digitale infrastrukturer og løsninger skal tilpasses og omstilles til EU-krav om grænseoverskridende adgang og etablering af nye systemer til det formål.

Med afsæt i overstående agter regeringen at stemme imod forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget til gennemførelsesretsakt har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.